

Motion till riksdagen 2011/12:Ub281

av **Andreas Carlson (KD)**

Livskunskap i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om varje skolas möjlighet att utforma värdegrundsarbete i praktiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka hur goda exempel, såsom "Mullsjömodellen", kan tjäna som inspiration för andra skolors värdegrundsarbete.

Motivering

Livskunskap är ett begrepp som har använts runt om i Sveriges skolor för ett ämne som handlar om frågor som är viktiga i livet. Det har inte funnits någon standardisering av ämnet och vissa elever har fått ta del av ämnet som en lokal kurs och andra genom temadagar. Ämnet "livskunskap" har framför allt varit aktuellt på gymnasieskolor.

På gymnasieskolor är det inte längre tillåtet att ge lokala kurser i livskunskap i och med den nya skollagen. Undervisning kan dock bedrivas som temadagar eller inordnas i de kurser som anges i läroplanen. Inte heller i grundskolan kan livskunskap drivas som ett eget ämne, om det inte erbjuds på tid som går utöver den garanterade undervisningstiden. Med den nu gällande skollagen kan emellertid livskunskap integreras i grundskolans undervisning i de ämnen som finns i timplanen. Ämnet kan också bedrivas som elevens val om undervisningen syftar till att fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera av de ämnen som finns i timplanen. Skolan får inte sätta betyg i livskunskap.

Olika skolor har elever med olika behov; därför är det viktigt att varje skola vid tillämpningen av den nya skollagen har befogenheter och möjligheter att utforma satsningar som kan falla väl ut.

Fel! Okänt namn på

Det bör understrykas att skolans genomgripande värdegrundsarbete som ska prägla all verksamhet inte kan ersättas med en kurs, temadag eller föreläsning. Värdegrundsarbetet ska vara förankrat och levande i alla skolans verksamhetsgrenar, men genom ett skolämne eller riktade satsningar kan skolans arbete med värdegrundsfrågor fördjupas och konkretiseras.

Ett gott exempel på ett lyckat värdegrundsarbete finns på grundskolan Trollehöjdskolan i Mullsjö. Där har sedan höstterminen 2000 ämnet "livsstil" funnits på schemat för elever i årskurs 6–9. Två lärare på skolan har utifrån en egen idé utarbetat ett enkelt arbetssätt, där skolelever under ledning av lärare aktualiserar problem och frågeställningar som unga människor kan möta i livet. Lektionerna syftar till att starta en process där eleverna tar med sig det som diskuterats i skolan hem och fortsätter samtal med föräldrarna. Ämnet har under de senaste åren inarbetats i ett koncept med temat hållbar utveckling där momenten IT, hälsa och miljö också ingått.

Parallellt med undervisning på schemalagd tid om hur man ska bemöta andra människor och hur man ska förhålla sig till svåra frågor i livet i ämnet "livsstil" har man på Trollehöjdskolan under tolv år arbetat med elevstödjarverksamhet. Elever i årskurs 9 kan bli elevstödjare och de har till uppgift att ta ett särskilt ansvar för att se andra elever som kanske är utanför, att ingripa när någon får illa och att aktivt arbeta för att skapa en god stämning på skolan. Vissa rapporter pekar på problem med elever som så kallade kamratstödjare. En sådan verksamhet är givetvis beroende av fungerande vuxenhandledning där de vuxna lärarna alltid har huvudansvar, men exempel visar att skolmiljön för eleverna förbättrats när elever själva får möjlighet att ta ansvar.

Skolan ska vara en aktiv part när det handlar om att skänka unga människor goda värden. Skolan kan aldrig ersätta föräldrars betydelse för en god uppfostran, men det går inte att bortse från skolans stora möjligheter gällande barns och ungas positiva utveckling som samhällsmedborgare.

Social och emotionell kompetens är betydelsefullt i livets alla sammanhang. Människan är en gemenskapsvarelse och det är av stor vikt att man tidigt i livet får med sig en god grund för att bemöta andra människor med värdighet och respekt. Därför bör ett aktivt värdegrundsarbete ständigt aktualiseras. Mullsjömodellen kan för det ändamålet vara en inspirationskälla.

Stockholm den 3 oktober 2011

Andreas Carlson (KD)